קיצור שלחן ערוך — דיני תשעה באב שחל בשבת או באחד בשבת

תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁחַל בְּאֶחָד בַּשַּׁבָּת אוֹ שֶׁחָל בַּשַּׁבָּת וְנִדְחָה לְאֶחָד בַּשַּׁבָּת, אוֹכְלִין בַּשַּׁבָּת בָּשָׂר וְשׁוֹתִין יָיִן. וַאֲפִלּוּ בִּסְעוּדָה שְׁלִישִׁית שֶׁלְּאַחַר מִנְחָה, מֻתָּר בַּכֹּל, אַךְ לֹא יֵשֵׁב אָז בִּסְעוּדַת חֲבֵרִים. אִם חָל בְּרִית מִילָה, יַעֲשׂוּ הַסְּעוּדָה קֹדֶם מִנְחָה. אֲבָל מֻתָּר לֶאֱכוֹל עִם בְּנֵי בֵיתוֹ, וְיָכוֹל לְבָרֵךְ בְּזִמּוּן. וְצָרִיךְ לְהַפְסִיק מִבְּעוֹד יוֹם, כִּי בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת אָסוּר בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וּרְחִיצָה. אַךְ הַמְּנָעָלִים לֹא יַחֲלוֹץ עַד לְאַחַר בָּרְכוּ. וּשְׁלִיחַ הַצִּבּוּר חוֹלֵץ קֹדֶם שֶׁמַּתְחִיל וְהוּא רַחוּם, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְבַלְבֵּל דַּעְתּוֹ, וְיֹאמַר מִתְּחִלָּה בִּרְכַּת הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת (תקנב תקנג).

לֵיל שַׁבָּת שֶׁחָל בּוֹ תִּשְׁעָה בְּאָב, אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, אִם לֹא כְּשֶׁחָל אָז לֵיל טְבִילָתָהּ (תקנד).

אוֹמְרִים אָב הָרַחֲמִים וּמַזְכִּירִין נְשָׁמוֹת בְּשַׁחֲרִית. אֲבָל בְּמִנְחָה אֵין אוֹמְרִים צִדְקָתְךָ צֶדֶק.

תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁחָל בַּשַּׁבָּת יֵשׁ לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לִלְמֹד כִּי אִם דְּבָרִים הַמֻּתָּרִים לִלְמֹד בְּתִשְׁעָה בְּאָב, וְלָכֵן אֵין אוֹמְרִים פִּרְקֵי אָבוֹת. אֲבָל לִקְרוֹת הַסִּדְרָה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, מֻתָּר וּמִכָּל שֶׁכֵּן קֹדֶם חֲצוֹת הַיּוֹם. וְאִם חָל (בְּ) עֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב [בַּשַּׁבָּת] אָסוּר לְאַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם בְּלִמּוּד כְּמוֹ בִּשְׁאָר תִּשְׁעָה בְּאָב.

קֹדֶם עַרְבִית אֵין אוֹמְרִים לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת. וְאֵין אוֹמְרִים וִיהִי נֹעַם קֹדֶם וְאַתָּה קָדוֹשׁ מִשּׁוּם דְּנִתְיַסֵּד עַל הֶקְמַת הַמִּשְׁכָּן וְעַתָּה נֶחֱרָב. גַּם אֵין אוֹמְרִים וְיִתֶּן לְךָ, וְאֵין מְבָרְכִין אֶת הַבָּנִים (תקנ"ט ובסד"ה).

מִשֶּׁתַּחְשַׁךְ, כְּשֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת הַנֵּר, מְבָרֵךְ בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. וּבִשְׁמֹנָה עֶשְׂרֵה, אוֹמְרִים אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ. אֲבָל אֵין מַבְדִּילִין עַל הַכּוֹס עַד מוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב, וְאָז הוּא מַבְדִּיל עַל הַכּוֹס. אֲבָל אֵינוֹ מְבָרֵךְ לֹא עַל הַבְּשָׂמִים וְלֹא עַל הַנֵּר, אֲפִלּוּ לֹא בֵּרַךְ עָלָיו בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. וְיַזְהִיר לִבְנֵי בֵיתוֹ שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ מְלָאכָה עַד שֶׁיֹּאמְרוּ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת. וְאִם שָׁכַח לוֹמַר אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ, אֵין צָרִיךְ לַחֲזוֹר אֶלָּא גּוֹמֵר תְּפִלָּתוֹ (כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סִימָן צו) שֶׁהֲרֵי יַבְדִּיל בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב עַל הַכּוֹס, וְלֹא יִטְעֹם קֹדֶם. וְאִם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה, יֹאמַר תְּחִלָּה הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ וְכוּ' בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת.

תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁחָל בַּשַּׁבָּת וְנִדְחָה לְיוֹם רִאשׁוֹן, בַּלַּיְלָה שֶׁלְּאַחַר הַתַּעֲנִית, אֲסוּרִים בְּבָשָׂר וָיַיִן כְּמוֹ בִּשְׁאָר תִּשְׁעָה בְּאָב, מִפְּנֵי אֲבֵלוּת הַיּוֹם. אֲבָל לְמָחָר, מֻתָּרִים מִיָּד בַּכֹּל (תקנ"ח).

אִם יֵשׁ מִילָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב שֶׁנִּדְחָה, מֻתָּר לְבַעֲלֵי הַבְּרִית דְּהַיְנוּ אֲבִי הַבֵּן וְאִמּוֹ וְהַמּוֹהֵל וְהַסַּנְדָּק לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה גְּדוֹלָה, הַיְנוּ חֲצִי שָׁעָה אַחַר הַצָּהֳרַיִם, וְאָז מֻתָּר לְהַבְדִּיל עַל הַכּוֹס וְלֶאֱכוֹל וְלִרְחוֹץ, אֲבָל סְעוּדָה, לֹא יַעֲשׂוּ עַד הַלַּיְלָה. וְכֵן בְּפִדְיוֹן הַבֵּן בִּזְמַנּוֹ, הָאָב וְהַכֹּהֵן לֹא יַשְׁלִימוּ (תקנ"ט).